

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2005.gada 6.jūlija
rīkojumu Nr. 505

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0330

Profesija

Fizioterapeits

Kvalifikācijas līmenis

5

Nodarbinātības apraksts

Fizioterapeits ir ārstniecības persona, kas saskaņā ar Ārstniecības likumu pieder pie funkcionālo speciālistu kategorijas, un kura ir ieguvusi 2. līmeņa profesionālo augstāko kvalifikāciju un veic fizioterapeita darbu izmantojot fizioterapijas tehnoloģijas.

Fizioterapeits savu profesionālo darbību var veikt patstāvīgi vai rehabilitācijas komandas sastāvā jebkuras formas un piederības uzņēmēj sabiedrībā, patstāvīgi veicot pacientu (klientu) fizioterapeitisko izmeklēšanu, novērtēšanu, ārstēšanu, konsultēšanu un profilakses darbu savas kompetences ietvaros. Fizioterapeits piedalās zinātniski pētnieciskajos projektos un profesionālās izglītības realizēšanā, veicinot specialitātes attīstību. Savā darbībā ievēro fizioterapeita ētikas kodeksu. Fizioterapeits ir atbildīgs par savas profesionālās kvalifikācijas uzturēšanu un paaugstināšanu atbilstoši specialitātes nolikumam.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Pacienta veselības un funkcionālā stāvokļa novērtēšana.	1.1. Veic pacienta anamnēzes ievākšanu un sistemātisku datu apkopošanu par pacienta veselības stāvokli, to iespaidojošajiem faktoriem un attieksmi pret veselību. 1.2. Veic pacienta elpošanas un sirds-asinsvadu sistēmu novērtēšanu. 1.3. Veic pacienta statiskās pozas (piem. stājas un sēdus pozas) un funkcionālo aktivitāšu, jeb spējas veikt pozu maiņu un ikdienas aktivitātes, novērtēšanu (piem. apsēšanās uz krēsla, piecelšanās no tā, gaitas novērtēšanu). 1.4. Novērtē locītavu osteokinemātiskās un artrokinemātiskās kustības. 1.5. Veic pacienta muskuļu funkciju un līdzsvara novērtēšanu. 1.6. Veic pacienta neiroloģisko izmeklēšanu (piem. ādas virspusējās un dziļās jušanas pārbaude, automātiskās reakcijas, primitīvie refleksi, cīpslu refleksi). 1.7. Veic kustību balsta sistēmas palpatoro izmeklēšanu. 1.8. Veic konkrētā pacienta izmeklēšanā nepieciešamos speciālos testus (piem. locītavu aktīvās un pasīvās stabilitātes testus) un novērtē pacienta funkcionālās spējas pēc speciālām skalām. 1.9. Novērtē pacienta sociālo vidi. 1.10. Veic pacienta funkcionālo novērtējumu pēc ICF (starptautiskās funkcionēšanas klasifikācijas).
2. Nodrošina nepieciešamo ārstniecību pielietojot fizioterapijas tehnoloģijas.	2.1. Veic pacienta pozicionēšanu, pozīciju maiņu, locītavu mobilitātes un stabilitātes uzlabošanu vai uzturēšanu, muskuļu funkciju un līdzsvara atjaunošanu vai uzturēšanu, stājas un gaitas korekciju vai uzturēšanu, ikdienas aktivitāšu treniņu. 2.2. Veic elpošanas funkcijas trenēšanu (piem. pareiza elpošanas stereotipa treniņš, drenāžu izpilde, elpošanas funkcijas stimulēšana). 2.3. Veic sirds-asinsvadu sistēmas trenēšanu (piem. vingrinājumi perifērās asinsrites uzlabošanai, fiziskās slodzes tolerances uzlabošanai, vingrinājumi relaksācijai). 2.4. Veic nepieciešamo palīglīdzekļu izvēli un to pareizas lietošanas apmācību. 2.5. Pielieto mīksto audu tehnikas (piem. masāža, limfas atces veicināšana). 2.6. Pielieto fizikālos un mehāniskos faktoros (piem. līdzstrāva, impulsu strāva, augstfrekvences strāva, elektriskais lauks, magnētiskais lauks, mehāniskā enerģija, aukstums un siltums, ūdens terapija). 2.7. Izmanto speciālās fizioterapijas metodes (piem. Bobata terapija, PNF). 2.8. Izmanto medicīniskās tehnoloģijas, kuras apstiprinātas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. 2.9. Veic sekundārās profilakses pasākumus. 2.10. Veic mērķtiecīgu terapijas un profilakses plānošanu un plāna īstenošanu interdisciplināras rehabilitācijas komandas sastāvā (piem. informācijas par pacientu iegūšana, terapijas plāna sagatavošana, terapijas procesa dokumentēšana, pacienta tālākas aprūpes organizēšana).
	3.1. Konsultē, lai noteiktu pacienta funkcionālās spējas un to uzlabošanas iespējas.

	<p>3.2. Konsultē par pārvietošanās palīgīdzekļu izvēli un iegādes iespējām.</p> <p>3.3. Konsultē par darba un dzīvojamās vides pareizas iekārtošanas nepieciešamību un tās īstenošanu.</p> <p>3.4. Nosaka fizioterapijas efektivitāti pacienta aprūpē un rehabilitācijā.</p>
4. Izglītojošā un profilaktiskā darba veikšana.	<p>4.1. Veic izglītojoši profilaktisko darbu (piem. konsultācijas par veselīga dzīves veida ievērošanu, konsultācijas par fiziskiem vingrinājumiem un sportu).</p> <p>4.2. Veic skaidrojošo darbu par veselību iespaidojošajiem negatīvajiem faktoriem (piem. sēdošs dzīves veids, nepareizas darba pozas).</p> <p>4.3. Veic konsultēšanu atsevišķa simptoma, saslimšanas vai nespējas gadījumos (piem. ieteikumi pacientam sevis aprūpēšanā, aizvietojošo funkciju izstrādāšanā bojājumu vai nespējas rezultātā radušos zudušo funkciju vietā).</p> <p>4.4. Veic ikdienas aktivitāšu pareizas veikšanas apmācību.</p> <p>4.5. Konsultē darba slodzes un režīma regulēšanā un darba vietas ergonomikā.</p> <p>4.6. Veic pacienta radniekus izglītojošo darbu.</p> <p>4.7. Veic cita ārstējošā personāla konsultatīvi- izglītojošo darbu fizioterapijas jautājumos.</p>
5. Profesionālās kvalifikācijas uzturēšana un paaugstināšana.	<p>5.1. Pastāvīgi paaugstinot savu profesionālo kvalifikāciju:</p> <p>5.1.1. piedaloties teorētiskajos un praktiskajos semināros unursos, konferencēs, kongresos,</p> <p>5.1.2. regulāri lasot jaunāko profesionālo literatūru un periodiskos izdevumus,</p> <p>5.1.3. organizējot un vadot profesionāli izglītojošos pasākumus specialitātē.</p> <p>5.2. Veikt zinātniski pētniecisko darbību.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi:

- Organizatoriskie – vajadzīgas labas komunikatīvās prasmes saskarsmē ar pacientiem, pacientu ģimenes locekļiem, interdisciplinārās rehabilitācijas komandas un citu nozaru profesionāļiem. Nepieciešams patstāvīgi izvēlēties terapijas metodes. Intelektuāla slodze lēmumu pieņemšanas procesā.
- Psiholoģiskie - darbs ar hroniskiem, smagi slimiem pacientiem un viņu ģimenes locekļiem.
- Fizikālie – patstāvīga vidējas intensitātes fiziska slodze, smagumu pārvietošana.
- Bioloģiskie – mikrobioloģiskie un citi riska faktori.
- Ķīmiskie – dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji.
- Sociālie – darbs pacienta sociālajā vidē.

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai:

- Ievērot profesionālās darba drošības prasības.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Kritiski izvērtēt dažādu fizioterapijas teoriju, metožu un paņēmienu pamatotību un ticamību • Savā profesionālajā darbībā 	<ul style="list-style-type: none"> • Pārzināt fizioterapeitiskās novērtēšanas iespējas un metodes • Spēt novērtēt pacienta funkcionālos traucējumus 	<ul style="list-style-type: none"> • Lietot saskarsmes prasmes • Strādāt komandā un patstāvīgi, veicināt komandas darbību un pastāvīgu funkcionēšanu

<p>izmantot uz pierādījumiem balstītas un zinātniski pamatotas fizioterapijas teorijas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ievērot profesionālo ētiku un konfidencialitāti • Identificēt pacienta vai sociālo grupu problēmas un vajadzības • Izvirzīt terapijas mērķi un adekvātus uzdevumus, sastādīt terapijas plānu • Izvēlēties un pielietot atbilstošas fizioterapijas metodes un paņēmienus • Strādāt interdisciplināras rehabilitācijas komandas sastāvā • Sadarboties ar pacienta tuviniekiem • Prast novērtēt terapijas procesa gaitu un rezultātus • Veikt profilaktisko un izglītojošo darbu • Ergonomiski pareizi organizēt savu darba vidi un darbu • Ievērot darba drošību un higiēnu • Apkopot, analizēt, interpretēt fizioterapeitiska rakstura informāciju • Izstrādāt pētījumu projektus fizioterapijā un tos realizēt • Rakstīt zinātniska un metodiska rakstura darbus • Piemērot fizioterapeitisko pētījumu rezultātus rehabilitācijas nozares un sabiedrības attīstības veicināšanai 	<p>un spējas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spēt novērtēt pacienta bojājuma, nespējas, līdzdalības un invaliditātes pakāpi • Pārzināt fizioterapijas tehnoloģijas, prast pielietot tās fizioterapeita darbā • Sekmēt pacienta iekļaušanos aktīvā sociālajā apritē • Izvēlēties fizioterapeitiskās novērtēšanas metodes atbilstoši pacienta vajadzībām • Veikt pacienta fizioterapeitisko novērtēšanu • Izskaidrot fizioterapeitiska rakstura informāciju pacientam saprotamā valodā • Izvēlēties fizioterapijas ārstēšanas metodes atbilstoši pacienta problēmām • Veikt pacientam atbilstošu fizioterapiju • Novērtēt terapijas rezultātu • Izstrādāt un saskaņot pacienta fizioterapijas programmu sadarbībā ar citiem rehabilitācijas komandas speciālistiem • Ārstēšanas procesā aktīvi sadarboties ar citiem rehabilitācijas komandas dalībniekiem • Veikt pacienta un viņa tuvinieku izglītošanu • Konsultēt piederīgos, citus speciālistus par fizioterapijas jautājumiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt savu darbu patstāvīgi un spēt pieņemt nepieciešamos lēmumus • Paredzēt un novērtēt lēmumu iespējamo ietekmi • Spēt argumentēt savu viedokli • Plānot, organizēt un vadīt darbus un noteikt prioritātes • Veidot un saglabāt profesionālās saites ar citiem speciālistiem • Iegūt, analizēt un atlasīt informāciju • Noformēt, sistematizēt un glabāt informācijas dokumentus • Pilnveidot profesionālās zināšanas un prasmes tālākizglītības procesā • Savā darbā ievērot pastāvošo likumdošanu • Izstrādāt rekomendācijas likumdošanas aktu, projektu un līgumu pilnveidošanai • Prast izmantot ekonomikas un uzņēmējdarbības zināšanas • Piedalīties profesionālo asociāciju pasākumos un palīdzēt to organizēšanā • Informēt sabiedrību par veselīga dzīves veida un rehabilitācijas pasākumu nozīmi veselības atjaunošanā un profilaksē • Prast radoši domāt • Lietot datoru informācijas apstrādei, glabāšanai un prezentācijai • Pielietot praksē teorētiskās zināšanas, tās nepārtraukti pilnveidojot • Pielietot praksē profesionālās iemaņas un prasmes, tās nepārtraukti pilnveidojot
--	---	---

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Fizioterapijas pamatjēdzieni - cilvēks, vide, veselība, ...			
Medicīnas vēsture			
Cilvēka anatomija, fizioloģija			
Bioloģija, mikrobioloģija, virusoloģija			
Fizioterapijas teorētiskie pamati – motorā attīstība un motorā kontrole			
Cilvēka kustību un funkciju nosakošie fizioloģiskie, biomehāniskie, psiholoģiskie un sociālie faktori			
Kinezioloģija			
Patoloģiskā fizioloģija			
Farmakoloģijas pamati			
Medicīnas terminoloģija			
Klīniskās aprūpes pamati			
Sporta pedagoģija			
Terapeitiskie vingrojumi, to izvēles principi			
Fizioterapijā pielietojamās izmeklēšanas metodes			
Pacienta funkcionālā novērtēšana			
Fizioterapijā pielietojamās ārstēšanas metodes: terapeitiskie vingrinājumi, masāža, manuālās terapijas pamati, fizikālā terapija			
Uz pacientu orientēta mērķtiecīga fizioterapijas plānošana			
Veselības aprūpes organizācijas pamati			
Rehabilitācijas organizācijas pamati			
Komandas darbs rehabilitācijā			
Sporta medicīna			
Iekšējās slimības, to ārstēšanas principi			
Geriatrija, ārstēšanas principi			
Neiroloģiskās saslimšanas, to ārstēšanas principi			
Ortopēdija un traumatoloģija, ārstēšanas principi			
Bērnu slimības, to ārstēšanas principi			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība			
Diagnostiskās radioloģijas metodes			
Fizioterapija iekšējās slimībās			
Fizioterapija gerantoloģijā			
Fizioterapija neiroloģijā			
Fizioterapija ortopēdijā un traumatoloģijā			
Fizioterapija pediatrijā			
Fizioterapija primārajā un sekundārajā slimību profilaksē			
Fizioterapijas efektivitātes zinātniskā novērtēšana			
Sabiedrības veselība			
Vides veselība un to ietekmējošie faktori			
Ergonomija			
Zinātniskā darba metodoloģija			
Datu apstrādes un analīzes metodes			

Datorzināšanas			
Psiholoģijas pamati, saskarsmes psiholoģija			
Medicīnas ētika fizioterapeita praksē			
Ekonomikas un uzņēmējdarbības pamati			
Pedagoģijas pamati			
Vispārējie tiesību pamati			
Medicīniskā dokumentēšana			
Ārstniecību reglamentējošie normatīvie dokumenti			
Svešvaloda			

Fizioterapeita standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Guntis Osis – rehabilitācijas centra “Baltezers” rīkotājdirektors, Latvijas fizioterapeitu asociācijas priekšsēdētājs;
- Alvis Paeglītis – Latvijas sporta pedagoģijas akadēmija, asoc. Prof.;
- Ināra Brakovska – Latvijas rehabilitologu biedrības priekšsēdētāja vietniece;
- Ingrīda Tambora – P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas rehabilitācijas nodaļas vadītāja, Rīgas Stradiņa universitātes Fizioterapijas akadēmiskās skolas asistente, Latvijas fizioterapeitu asociācijas valdes locekle;
- Indra Straumēna – NRC “Vaivari” ārstniecības sektora vadītājas vietniece darbā ar funkcionālajiem speciālistiem.

Profesijas standarta eksperti:

- A.. Groza, Latvijas Republikas Labklājības ministrijas valsts sekretāres p.i.;
- U. Līkops, Latvijas Republikas Veselības ministrijas valsts sekretārs;
- O. Judrups, Latvijas Universitātes Akadēmiskā departamenta direktors.